

2024. áprilisi mérnök évfordulók, emlénapok + **programok**

2. – Láthatatlan munka napja

A láthatatlan dolgokról vagy nem tudnak, vagy nem is akarnak tudomást venni az emberek. A műszaki tudomány képviselőinek egyik fő törekvése, láthatatlan mérhetővé, láthatóvá tétele. A paksi atomerőműben az ionizáló sugárzás láthatóvá tétele (pl. diffúziós ködkamra, TLK) mellett nem feledkezünk meg az emberi kapcsolatainkról. Nem is olyan régen Kanadában kezdeményezték, majd a háztartásbeli nők európai szervezeteinek szövetsége (FEFAF) felkarolta a láthatatlan munka napjának meghirdetését. Ezzel az volt a cél, hogy ráirányítsák a figyelmet azokra az emberekre, akik csendben, szinte láthatatlanul, ellenszolgáltatás nélkül végzik a dolgukat. Egy egyetemi kutatás szerint, a láthatatlan munka becsült értéke a bruttó hazai termék (GDP) egyharmadát is elérheti. E munka jelentősen hozzájárul a gazdaság fenntartásához, a munkaerő megújulásához, a jövő-generációk felneveléséhez, erősíti a generációk-közötti együttműködést, valamint tehermentesíti az állami intézményrendszert is. A kanadai kezdeményezéshez több EU-tagország is csatlakozott. Hazánkban is minden év áprilisának első keddjére, idén éppen április 5.-ére esik a láthatatlan munka napja. A láthatatlan munka végül is mind az, amit úgy végez valaki a családjáért, egy közösségért, hogy nem vár érte anyagi ellenszolgáltatást. Idetartoznak, a különböző házi illetve ház körüli munkák, csecsemőgondozás, gyermeknevelés, idős, beteg vagy fogyatékkal élő ismerősről való gondoskodás. E munka nem korlátozódik az otthoni teendőkre, a közösségekért végzett szervezőmunka, a környezet szépítgetése, az emberek életminőségének javítása is a „fizetetlen munkások” állhatatosságának eredménye. Az Ingyen Kegyelem gyakorlása megmentheti a vesztébe rohanó emberiséget! E gondolatok jegyében, a globalizációval terhelt életünkben javasolom, hogy álljunk meg egy napra, idén április 2-án, és köszönjük meg e sok-sok önzetlen munkát a szülőknek, nagyszülőknek, az otthon gondozóknak és tanítóknak. Hálás köszönet illeti az önkénteseket is, akik munkája ma már nélkülözhetetlen. Legvégül, azt kérem, ne csak egy napon figyeljünk a láthatatlan munkára, mert úgy járhatunk, mint a hiteltelen ember: „vizet prédikál és bort iszik”. A láthatatlan munkát jellemzően a nők végzik, de a megváltozott világunkban a férfiak szerepe is egyre nagyobb e területeken. Kedves kolleganők és kollegák, a jelzett munkát ne csak elvárjuk, hiszen csak úgy leszünk hitelesek, ha – példát mutatva gyermekeinknek, unokáinknak és munkatársainknak – mi is végezzük! Egy székelő mondás szerint: „*Most a szükség bővelkedik!*”

3-5. – Számítógép-hálózati konferencia

A HUNGARNET Egyesület április 3-5. között Egerben, az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemen rendezi a NETWORKSHOP logójú, a felsőoktatás, a köznevelés, a kutatás és a közgyűjtemények legrangosabb, 33. számítógép-hálózati és alkalmazási informatikai konferenciáját. Bővebb információ: <https://nws.comp-rend.hu/>

4. – 110 éve kezdődött hazai gáz-szállítás

Az első magyarországi gáz-távvezetéken 1914. április 4-én megkezdődött a gáz-szállítás. Ez a Kissármás–Torda–Marosújvár nyomvonalú, 73 km hosszú (magyar tervezésű és magyar berendezésekkel felszerelt) létesítmény elkészülte időpontjában Európa leghosszabb gázvezetéke volt.

6. – 210 éve született Ybl Miklós építész

Székesfehérváron, 1814. április 6-án született Ybl Miklós (1814-1891) építész, a neoreneszánsz egyik legjelentősebb képviselője Európában, a XIX. század második felének legnagyobb hazai mestere, aki a pest-budai városkép kialakításában is nagy érdemeket szerzett. A bécsi polytechnikumban és a müncheni Akadémián tanult, majd Itáliában képezte magát. Az első nagy épülete, a fői templom az orientális elemekkel vegyített romantikus román stílus képviselője. 1860-tól az olasz reneszánsz alkalmazásának kérdése foglalkoztatta: a Pollack téri mágánspaloták, az egykori ideiglenes Képviselőház, a Bankpalota az Egyetem és Reáltanoda utca sarkán stb. Fő művei, a Szent István-bazilika (1867-1891), ill. az Operaház (1879-1884), a magyar építészet kiemelkedő alkotásai. Ybl Miklós építész nem volt a szavak embere. „*Amíg megmagyarázom, addig megcsinálom*” – idézte őt Ney Béla. Tiszteletére alapították 1953-ban az évenként kiosztásra kerülő építészeti Ybl Miklós-díjat.

6. – 170 éve született Szent-Istváni József Gyula mérnök

Gölnicbányán, 1854. április 6-án született Szent-Istváni (Szentistványi) József Gyula (1854-1928) mérnök, főiskolai tanár. A selmecbányai Bányászati és Erdészeti Akadémián 1877-ben szerezte meg bányamérnöki oklevelét. Szélaknán, Istenáldáson, Finsterorton, Brennertárón és Hodrusbányán is szolgált. 1902-től a selmecbányai, ill. a soproni Bányászati és Erdészeti Akadémián a geodéziai és bányaméréstani tanszék tanára volt. Ő végezte a petrozsényi, dorogi és ajkai csatlakozó és bányajogosítványokat rögzítő méréseket.

6. – 110 éve született Makai Lajos fizikus

Bátaszéken, 1914. április 6-án született Makai Lajos (1914-1975) fizikus, gimnáziumi tanár, egyetemi docens. Matematika-fizika szakos tanári oklevelét a Szegedi Tudományegyetemen szerezte 1939-ben. 1942-1949-ig Szatmárnémetiben nevelőintézeti és óraadó tanár, 1949-től gimnáziumi, illetve technikumi tanár volt, 1952-től a Szegedi Tudományegyetem kísérleti fizika tanszéken szakmódszertant oktatott. 1967-től tagja volt az egyetemi nevelési bizottságnak, az International Union of Pure and Applied Physics (IUPAP) Oktatási Bizottságának. Egyike volt az új hazai fizikai szakmódszertan megteremtőinek, ezen belül a középiskolai fizikatanítás modernizálásának. Számos egyetemi jegyzete és módszertani tankönyve jelent meg, valamint több új kísérleti eszközt tervezett.

7. – 125 éve született Koltay György mérnök

Szabadkán, 1899. április 7-én született Koltay György (1899-1961) Kossuth-díjas (1954) erdőmérnök. 1923-ban szerzett oklevelet a soproni Erdőmérnöki Főiskolán. Gyakorlati munkáját az Esterházy hercegi hitbizomány gyulai erdőgondnokságának, majd kapuvári erdőfelügyelőségének beosztottjaként kezdte, 1927-től a bátaszéki közalapítványi erdőgondnokságon dolgozott. Elsőként kezdeményezte az új nyárfa-termesztési módszereket. Elért eredményei alapján az Erdészeti Tudományos Intézet alapításakor, 1949-ben ott kapott beosztást. Súlyos szívbaja 1957-ben nyugdíjba kényszerítette. Szakmai publikációi az Erdészeti Kutatások, az Erdő és több szakmai folyóiratban jelentek meg, így az Erdészeti Lapok 1949. évfolyamában: A nyárfa erdőgazdasági jelentősége.

7. – 130 éves magyar bányászüdvözlés, a Jó szerencsét!

Selmecbányán, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület 1894. április 7-ei választmányi ülésén Péch Antal javaslatára, a **Jó szerencsét!** bányász-köszöntést fogadták el, a német Glück auf! és egyéb, nem magyaros bányász-üdvözlések helyett.

8. – Energiapolitikai eszmecsere

Az Energiapolitika 2000 Társulat a hazai energiapolitika kérdéseinek megvitatására havi rendszerességgel Budapesten tartja az Energiapolitikai Hétfő Esték címet viselő előadás-sorozatát. Az április 17-ei, 17-19 óra közötti immáron 227. szakmai előadás témaköre: az élet globális energetikája. Felkért előadó: dr. Mikola István. Bővebb infó: www.enpol2000.hu

8. – 140 éve született Meinhardt Vilmos mérnök

Nagyszebenben, 1884. április 8-án született Meinhardt Vilmos (1884-1964) bányamérnök, egyetemi tanár. Selmecbányai Bányászati és Erdészeti Főiskolán tanult. Nógrádban és Tatabányán vezetett bányaüzemeket. 1912-től az Ajkai Kőszénbányáknál töltött be vezető állásokat. Szénbánya nyitását kezdeményezte Padragon is. Javaslatára a vállalat megvetette az alapját a timföld- és alumíniumgyárnak, és megépítette az ajkai erőművet. Felfedezte az úrkúti mangánérc-előfordulást. 1950-1959 között a budapesti Állami Műszaki Főiskolán, illetve a Műszaki egyetem soproni bányamérnöki karán docens, majd egyetemi tanár volt.

8. – 100 éve született Góg Imre technikus

Gyulán, 1924. április 8-án született Góg Imre (1924-2008) technikus, aki geológusként kezdte pályafutását. 1942-1950 között Gyula Város Műszaki osztályán, 1950-1954 között a Megyei Tanácsnál, 1954-1961 között pedig a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóságnál dolgozott. Ezt követte ismét Gyula Város Műszaki osztálya, majd a Békés Megyei Víz- és Csatornamű Vállalat, végül a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság. Innen ment nyugdíjba 1984-ben, az árvízvédekezés és folyószabályozás ismert szakembereként.

9. – 100 éve született Kun Attila mérnök

Budapesten, 1924. április 9-én született Kun Attila (1924-1983) építészmérnök. Oklevelét a BME-en szerezte. 1943-tól magántervezői irodában dolgozott, majd 1949 évtől az Általános Épülettervező Vállalat építésze. 1953 után a BME-en középület tervező tanár. Alkotása közé tartozik a Tihanyi Hotel és a balatonfüredi MÁV szanatórium. Munkásságáért Semmelweis-emlék érmet, 1971-ben Ybl-díjat kapott.

11. – 125 éve született di Gléria János vegyész

Szombathelyen, 1899. április 11-én született di Gléria János (1899-1976) vegyész. Oklevelet a budapesti Műegyetem vegyészmérnöki karán szerzett. 1942-ben a Budakeszi Mezőgazdasági Kísérleti Telep megszervezésével bízták meg, 1944-ben a telep igazgatójává nevezték ki. 1946-ban az Agrártudományi Egyetem debreceni osztályán egyetemi tanár lett. 1950-ben a Talajtani és Agrokémiai Kutató Intézetben dolgozott, 1954-59 között az intézet igazgatója, majd tudományos tanácsadó volt haláláig. Első elnöke volt a Magyar Agrártudományi Egyesület Talajtani Társaságának. A talajfizika, talajkolloidika és talajkémia különböző területein dolgozott. Megszervezte az első mezőgazdasági izotóplaboratóriumot. Számos modern műszert vezetett be a talajtani kutatásba.

10. – InfoShow kiállítás és konferencia

A Magyar Elektrotechnikai Egyesület és az Elektromos-ipari Magánvállalkozók Országos Szövetsége „Biztonságos szerelés, okos megoldásokkal” mottóval Győrben, az ETO Park Hotelben április 10-én rendez kiállítást és konferenciát. Itt értesülhetnek az érdeklődők az aktuális szabályozásokról, a trendekről és kipróbálhatják a legújabb technikai, technológiai megoldásokat. Bővebb infó: www.infoshow.hu

10. – Humán erőforrás (HR) menedzsment konferencia

A Győr-Moson-Sopron Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara vezetése „Technológia a HR-ben” mottóval, április 10-én Győrben rendez konferenciát. Témakörök: I. HR stratégia és technológia; II. Technológia és mesterséges intelligencia használata a HR egyes területein. Bővebb infó: <https://gymsmkik.hu>

10-14. – CONSTRUMA nemzetközi építőipari szakkiállítás

A 42. CONSTRUMA építőipari kiállítás és a 12. OTTHON Design Otthonteremtési kiállítás április 10-14. között gazdag programmal várja a látogatókat a HUNGEXPO Budapest Kongresszusi és Kiállítási Központban. A kiállítási kínálat mellett gazdag szakmai program, konferenciák, workshopok, bemutatók, és tanácsadások is hozzájárulnak a látogatók szakmai fejlődéséhez. A BPMK április 10-ei épületgépészeti képzése, az április 11-ei építési képzése és az április 12-ei tűzvédelmi képzése zártkörű rendezvény, kizárólag előzetes regisztrációval (www.bpmkkepzések.hu oldalon) látogatható!

11. – Projektmenedzsment (PM) fórum

A hazai projektmenedzsment szakma legnagyobb hagyománnyal rendelkező PM fórumára április 11.-én Budapesten, a Hírközlési és Informatikai Tudományos Egyesület (HTE) Projektmenedzsment Szakosztály szervezésében, a Magyar Projektmenedzsment Szövetség (PMSZ) és a Neumann János Számítógéptudományi Társaság (NJSZT) szakmai támogatásával kerül sor. Az immáron 26. fórum kiváló alkalom a kapcsolatépítésre, az ötletek cseréjére, a szakmai beszélgetésekre. Központi téma: projekt – intelligencia – menedzsment. A mesterséges intelligencia térnyerése miatt érdemes áttekinteni a különböző humán intelligencia kompetenciák helyzetét, viszonyát ehhez az uralkodó trendhez. Projektmenedzsment, vezetők számára ez egy hasznos képesség fejlesztési lehetőség. Bővebb infó: <https://www.hte.hu/web/projekt2024>

11. – ECON konferencia és kiállítás

Ki ne szeretne költséghatékonyan a legrövidebb idő alatt minél jobb terméket fejleszteni? Előre tudni a legoptimálisabb tervet, vagy a termék gyenge pontjait és kiküszöbölni azokat? Ma már mindez megvalósítható a mérnöki szimulációk és a virtuális prototípusfejlesztés segítségével. Budaörsön, április 11-én rendezik a 22. ECON konferenciát, mérnöki innovációs fórumot. Témakörök: védelmi ipari innovációk; mesterséges intelligencia alkalmazása; úripari kutatások; ipari automatizálás és mérnöki szimuláció kapcsolata. Bővebb infó: <https://econengineering.com/hu/events/22-econ-konferencia/>

13. – 150 éve született Lipták Pál mérnök

Békéscsabán, 1874. április 13-án született Lipták Pál (1874-1926) mérnök, vállalkozó. Mérnöki oklevelét a budapesti Műegyetemen szerezte, ahol Kovács-Sebestény Aladár tanársegédje volt. 1910-ben Lipták és Társa néven építőipari vállalatot alapított, melyhez egy kisebb lakatosüzem is tartozott. Néhány évvel később banktőke bevonásával kibővítette vállalatát, amelyhez 1913-ban darugyár, 1912-1914-ben durva-

hengermű csatlakozott. Megvette a borsodszendrői szénbányát. Vállalata több középületet (a volt Hitelbank, ma Pénzügyminisztérium, Belvárosi Takarékpénztár ma IBUSZ és Pesti Hazai Első Takarékpénztár, ma Beruházási Bank Budapesti székházai, a volt Igazságügyminisztérium, és a Pestvidéki Törvényszék) épített. Az I. világháború után vállalata megszűnt. 1922-ben rövid ideig a Kereskedelemügyi Minisztériumban volt államtitkár. A II. világháború után volt hengerműve kibővítve, mint Lőrinci Hengermű éledt újjá.

14. – Könyvtárosok világnapja

A könyvtárosok világnapja 2011 óta kerül megrendezésre. Két nagy szervezet: az American Library Association (Amerikai Könyvtárak Szövetsége – ALA), és az International Federation of Library Associations and Institutions (Könyvtári Egyesületek és Intézmények Nemzetközi Szövetsége – IFLA) kezdeményezte a világnap megtartását. Célja, hogy felhívja a figyelmet a könyvtárak és könyvtárosok nyújtotta értékekre. Ezen a napon a könyvtárak különböző programokat szerveznek a látogatóknak.

16-18. - Sugárvédelmi továbbképzés

Az Eötvös Loránd Fizikai Társulat (ELFT) Sugárvédelmi Szakosztálya április 16-18. között Szegeden rendezi a tavaszi sugárvédelmi továbbképző tanfolyamát. A rendezvény célja a sugárvédelmi és az érdeklődő szakemberek továbbképzése, a sugárvédelmi kutatásban elért hazai eredmények felmérése, a személyes és szakmai kapcsolatok létrejöttének elősegítése. Infó: <https://www.elftsv.hu> és <https://www.facebook.com/elftsv>

17-19. – HVG állásbörze

A Papp László Budapest Sportaréna április 17-19. között ad otthont a HVG állásbörzének, ahol több mint kétszáz munkaadóval és képzéseket kínáló cégekkel találkozhatunk. Nem csak a több mint ötezer állás- és képzési ajánlat közül válogathatunk, ám lehetőség van részt venni különféle tanácsadásokon és karrierépítést támogató előadásokon is. Bővebb infó: <https://allasborze.jobline.hu/latogatoknak>

17. – 150 éve vezetették be a tízes felosztású méterrendszert

A párizsi „méter konvenció” nyomán 1874. április 17-én szentesítette aláírásával I. Ferenc József osztrák császár és magyar király az egységes, tízes felosztású méter-rendszer magyarországi használatát elrendelő 1874. évi VIII. számú törvénycíkkel. „Alapmértékül az országos levéltárban őrzött platinapálczán két vonással jelzett távolság szolgál, mely 1870. évben a magyar kormány és a francia kormány részéről kiküldött bizottság által a párisi állami levéltárban lévő eredeti méterpálczával (mètre des archives) egybehasonlítottván, ahoz mérve a fagypont felett 16 Celsius-foknyi mérsékletnél 1,00000219 méternek találtatott.” 1876. január 1-jével hazánkban a kizárólagos mérték-rendszer lett a nemzetközi egyezményben megállapított méter-hosszúság, és az ebből levezethető súly és térfogat egység (kg, liter).

18. – 160 éve született Lévay Ede tanár

Nagyváradon, 1864. április 18-án született Lévay Ede (1864-1928) mennyiségtan- és természettanár, lapszerkesztő, igazgató. Tanári oklevelét a kolozsvári tudományegyetemen szerezte. Doktori disszertációját is itt írta, fizikai kémiai témából. Szegeden, Nyitrán, Pozsonyban, majd Budapesten a VIII. kerületi főreálban tanított. Itt, a Tavaszmező utcában előbb Kacsóh Pongrác (1873-1923) matematikus, azután Faragó Andor (1877-1944) matematika- és fizikatanár is a kollegája volt. 1914-ben lett az V. kerületi főreál

igazgatója a Markó utcában. Matematikai, fizikai, csillagászati tankönyvek szerzője, valamint az Országos Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny szerkesztője is ő volt.

18. – Rádióamatőr világnap

Április 18-án a rádióamatőrök világnapját ünneplik, annak emlékére, hogy a rádiózás szerelmesei 1925. április 18-án Párizsban létesítettek először találkozót. Itt megalapított Nemzetközi Rádióamatőr Szövetség (International Amateur Radio Union – IARU) nagyban hozzájárult a modern technológia terjesztéséhez és fejlődéséhez. Az IARU megalapítása óta fáradhatatlanul dolgozik a rádióamatőrök frekvenciakijelöléseinek védelmén és bővítésén. A világ minden részén működő hatóságoknak köszönhetően a rádióamatőrök ma már a rádióspektrumban stratégiaiilag elhelyezett frekvenciasávokban kísérletezhetnek, kommunikálhatnak. A Nemzetközi Távközlési Unió (ITU) az IARU-t ismerte el a rádióamatőrök érdekeinek képviselőjeként, hazánkban pedig a Magyar Rádióamatőr Szövetséget (MRASZ). Ma a rádióamatőrség népszerűbb, mint valaha, több mint 3 000 000 engedéllyel rendelkező operátorral! Az IARU tagegyesületek megmutathatják ma a képességeiket a nyilvánosságnak, és élvezhetik a globális barátságot más amatőrökkel világszerte.

18. – Műemlékvédelmi világnap

Az oktatással, kultúrával, tudománnyal és kommunikációval foglalkozó világszervezet (UNESCO) Nemzetközi Műemlékvédelmi Szervezetének (ICOMOS) javaslatára 1984-ben nyilvánították április 18-át műemlékvédelmi világnappá. A nap célja a megemlékezés, az aktuális problémák és konfliktusok megoldása és az emberiség kulturális örökségének előtérbe helyezése; mindemellett fontos a társadalom műemlék-tudatos nevelése és a közös értékek megőrzése is. Világszerte különböző rendezvényeken hívják fel a figyelmet a műemlékekre, különösen azokra, amelyeket feltétlenül meg kell menteni.

18-19. – Pollack Expo szakmai kiállítás és konferencia

Pécsi Expo Center április 18-19. között ad otthont a Pollack Expo-nak, a Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Kar gépész-, építő-, villamos-, informatikai-, és környezetvédelmi szakmai programjainak, az egyetem, az ipar és a mérnöktársadalom hagyományos találkozóhelyének. Bill Gates szerint, „ha a minőséget adottnak vesszük, az időpont mindig bizonytalanná válik”. Az informatika fejlődésére ez igaz! A Pollack Expo esetében azonban e kitétel nem állja meg a helyét, hisz magas minőségben és változatlan időpontban (április közepe) kerül megrendezésre évek óta. Bővebb infó: <https://pollackexpo.mik.pte.hu/>

19. – 175 éve született Gallacz János mérnök

Ollmützben, 1849. április 19-én született Gallacz János (1849-1901) mérnök. A felsőfokú tanulmányait Grazban végezte. A mérnöki diploma megszerzése után, 1873-ban került Gyulára, a Folyammérnöki Hivatalhoz, amelynek 1879-ben a vezetője lett. Részt vett az 1879-es szegedi és az 1881-es gyulai árvíz elleni védekezésben. A gyulai térségben pusztító áradások után az ő javaslatára határozták el a Gyula-Békési-nagycsatorna hullámterének 300 méterrel való kiszélesítését, és döntöttek az Élővíz-csatorna vízellátását biztosító tűsgátas duzzasztómű megépítéséről. A millenniumra megjelent könyvében – a "Monografia a Körös-Berettyó völgy ármentesítéséről..." c. munkájában, amelyért az ezredévi kiállításon aranyérmet kapott – összefoglalta a térség folyóival kapcsolatos ismereteit. Élete utolsó éveiben a Kettős- és a Hármas-Körös hajózhatóvá tétele foglalkoztatta.

20. – 120 éves a káposztásmegyeri vízmű

A káposztásmegyeri vízmű, amely Budapest vízellátását tette kiegyensúlyozottabbá, 1904. április 20-án készült el 20 millió korona költséggel. A vízmű kiépítését Kajlinger Mihály, a Fővárosi Vízművek későbbi vezérigazgatójának tervei alapján 1893-ban kezdték el. A vízmű napi 240 ezer köbméter kapacitással rendelkezett, és kútjai 13 km hosszúságban terültek el az északi Duna-szakasz mentén és a szigeteken.

21. – 170 éve született Sármezey Endre mérnök

Mezőkovácsházán, 1859. április 21-én született Sármezey Endre (1859-1939) vasútépítő mérnök. Nevéhez fűződik a motoros vasúti közlekedés hazai bevezetése. Előbb gőz-motorkocsikkal kísérletezett, majd 1904-ben benzin-elektromos motorkocsik alkalmazására tért át, amely a Diesel-elektromos vasúti vontatás előfutára volt. Vasútvonalak tervezésével és építésével is foglalkozott, és jelentős szerepe volt a vasbeton-építkező meghonosításában is.

22. – 100 éves a legendás 424-es gőzmozdony

A legendás 424-es gőzmozdony próbaútját Vác és Budapest között 1924. április 22-én tartották. A Magyar Államvasutak (MÁV) az első hat mozdonyt még 1918-ban rendelte meg. A Magyar Állami Vas-, Acél- és Gépgyár (MÁVAG) pedig 1924-től gyártotta a 424-es sorozat-számú, univerzális, túlhevítős gőzmozdonyát. Kertész Béla (1882-1970) gépészmérnök, mozdonykonstruktor irányította a tervezését, de a munkában részt vett a későbbi kormányzó-helyettes, Horthy István (1904-1942) gépészmérnök, repülő főhadnagy is.

22. – Föld napja

Föld napja elnevezésű világméretű környezetvédelmi akciónap – társadalmi kezdeményezésként – 1970 április 22-én indult el az Amerikai Egyesült Államokból. Magyarországon 1990 óta a hazai szervezetek aktuális akciókkal felhívják a figyelmet a környezet védelmének fontosságára. *„Mivel egyelőre semmi bizonyíték nincs arra, hogy az élet a Földön kívül is létezik, így azt kell feltételeznünk, hogy valami olyan dolognak vagyunk a megjelenítői, ami az egész Világegyetemben egyedülálló. Ebből viszont egy olyan különleges erkölcsi felelősség adódik, amit minden ősi szakrális kultúra a legfőbb intelemként fogalmazott meg, az élet szeretete, tisztelete és megvédelmezése. És bár formálisan persze ma is minden létező kultúra és az egyes emberi közösségek mindegyik elfogadja ezt, összességében mégis inkább ennek az ellenkezője látszik megnyilvánulni szinte mindenben, amit az emberiség művel. Már ha van olyan egyáltalán, hogy emberiség. Abban az értelemben akár létezhetne is, hogy az élet tisztelete és védelme minden embert összekapcsolni képes egyetemes erkölcsi érték lehetne. De akkor miért nem az? És vajon mit és hogyan kellene átgondolnunk, hogy az lehessen.”* – írja Bogár László, *A Föld napja, avagy hamis narratívák fogságában* c. gondolatébresztő *Egy Bogár Naplója* blogjában.

23. – Könyv és a szerzői jog világnapja

Az UNESCO, az oktatással, kultúrával, tudománnyal és kommunikációval foglalkozó világszervezet 1995-ben a könyv napjává nyilvánította április 23-át, – William Shakespeare születésnapját – azzal a kiegészítéssel, hogy az egyben a szerzői jog világnapja is legyen, tekintettel az Internet elterjedésére.

23-25. – InnoElectro konferencia, kiállítás és megoldás-szállítói verseny

Hazánk elektronikai ipara jelentős, világszerte elismert hagyományokkal rendelkezik. Mint fejlődést mutató ágazat, a gazdaságunk egyik húzó ereje. Április 23-25 között Budapesten, a BOK Sportcsarnokban a Magyar Elektronikai Társaság (MELT) által szervezett InnoElectro logójú rendezvény mindazon cégeknek kínál üzleti, szakmai fórumot, amelyek elektronikai műszaki megoldásokon alapuló termékek előállításában, gyártásában érdekeltek: tervezőként, kutatóként, fejlesztőként, gyártóként, kereskedőként, oktatóként, vagy bármilyen más intézményként, szervezatként. A MELT szakmai szervezésében idén immár 5. alkalommal megrendezendő kiállítás és konferencia az elektronikai ipar legnagyobb seregszemléjévé vált és kínál ismét lehetőséget kapcsolatépítésre, tudásmegosztásra, valamint az új megoldások keresésére kiállítóknak és látogatóknak egyaránt. Bővebb infó: <https://innoelectro.com>

24. – 140 éve született Balló Rudolf mérnök

Borosjenőn, 1884. április 24-én született Balló Rudolf (1884-1969) vegyészmérnök. A budapesti tudományegyetemen 1906-ban oklevelet és vegyészdoktorátust szerzett. Utána az egyetem ásványtani tanszékén tanársegéd, az ásványtelepek keletkezési feltételeit vizsgálta, majd kutatásait a Magyarhoni Földtani Társulat támogatásával a bécsi egyetemen folytatta. 1917-ben a Magyar Chemiai Folyóirat szerkesztője volt és a Természettudományi Szövetség elnöke lett. Az utóbbiból alakult meg 1919-ben a Természettudományi Direktórium. A Tanácsköztársaság idején a Marx-Engels Munkásegyletem tanárává nevezték ki. 1920 után bünvádi eljárás indult ellene, állásából elmozdították. 1922-ben vegyi üzemet alapított (Isola Művek Rt.), ahol először gyártottak és dolgoztak fel Magyarországon műanyagokat. Több szabadalma volt a fékpofa és fékbetét, a csapágyak és csapágyperselyek műanyagból történő előállítására. 1952-től a budapesti műszaki egyetemen az új műanyag- és gumiipari tanszék vezetője. Kidolgozta a tanszék új oktatási programját.

25-28. – Gépészeti konferencia Temesváron

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT) Gépészeti Szakosztálya április 25-28. között Csíksomlyón rendezi a XXXII. nemzetközi gépészeti találkozót, amely lehetőséget teremtené az erdélyi, magyarországi, illetve más államokbeli szakembereknek eredményeik bemutatására, kapcsolatteremtésre. Az idei OGÉT társszervezői: BME Gépészmérnöki Kar; Debreceni Egyetem Műszaki Kar; Kolozsvári Műszaki Egyetem Közúti járművek, Mechatronika és Mechanika Kar; Miskolci Egyetem Gépészmérnöki és Informatikai Kar; MTA – Kolozsvári Akadémiai Bizottság; Neumann János Egyetem GAMF Műszaki Informatikai Kar; Óbudai Egyetem Bánki Donát Gépész és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar; Pannon Egyetem Mérnöki Kar; Sapientia EMTE Műszaki és Humántudományok Kar; Széchenyi István Egyetem Műszaki Tudományi Kar. Bővebb infó: <https://emt.ro/konferenciak>

26. – Szellemi tulajdon világnapja

Az ENSZ szakosított világméretű szervezete, a Szellemi Tulajdon Világszervezete (World Intellectual Property Organization – WIPO) 1967 április 26-án alakult. Küldetése: védje a szellemi tulajdont az egész világon, és ösztönözze, elősegítse a kreatív tevékenységeket. 2001-ben a saját születésnapját nyilvánította a

genfi székhelyű WIPO közgyűlése a „szellemi tulajdon világnapjává”. Mindig tartsuk szem előtt: a világ különböző művészeti és műszaki alkotói munkásságukkal az egész emberiség előre-haladásához járulnak hozzá, éppen ezért fontos az ő szellemi tulajdonuk védelme és tevékenységeik népszerűsítése különböző rendezvény-sorozatokkal, és aktuális témafelvetésekkel.

27. – 175 éve született Ráth Arnold Lajos tanár

Dobsinában, 1849. április 27-én született Ráth Arnold Lajos (1849-1921) matematika- és fizikatanár. 1867-70-ig az eperjesi teológiai akadémián tanult, mely akkor a papi és tanári pályára jogosította. Azután egy évig nevelő volt Kis-Rozvágyon (Bodrog-közben) Szeghy Gyula gyermekei mellett és két évig gróf Andrássy Manó családjánál. 1873-tól fizikát, matematikát tanult a Műegyetemen, az utolsó évben már mint a kísérleti fizikai tanszékének tanársegédje dolgozott. Ezt követően meghívták tanárnak Nagy-Kállóra az állami főreáliskolához és az iskolai év végén Budapestre az evangélikus főgimnázium fizika tanszékére 1876-tól. 1877-ben fizikából és matematikából tanári vizsgát tett. 1889-ben elkészítette a mértan tanításának részletes tantervét. 1895-től könyvtárnoka volt a Királyi Magyar Természettudományi Társulatnak.

27. – 70 éve alakult a Magyar Geofizikusok Egyesülete

A Magyar Geofizikusok Egyesülete Budapesten, 1954. április 27-én alakult a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének (MTESZ) tagjaként. A magyar geofizikai kutatás világelső volt bizonyos tekintetben, s ezt elsősorban báró Eötvös Lorándnak köszönhetjük. Mint azt a róla elnevezett geofizikai intézet honlapján (www.elgi.hu) olvashatjuk, „1906-ban az I. világháború előtti korszak nagy nemzetközi geodéziai társasága, az Internationale Erdmessung Budapesten tartotta XV. kongresszusát. A kongresszuson báró Eötvös Loránd, a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Kísérleti Fizikai Intézetének igazgató professzora, beszámolt a gravitációval kapcsolatos kutatásairól és Arad környékén a gyakorlatban is bemutatta - a később Eötvös-inga néven világhírűvé vált - nehézségi variométerének terepi alkalmazását”.

29. – 140 éve született Strasser Benő tanár

Tolna vármegyei Lengyelben, 1884. április 29-én született Strasser (Vilmos) Benő (1884-1966) fizikatanár, tankönyvszerző. Mennyiségtan-természettan szakos oklevelét a budapesti tudományegyetemen szerezte. Kezdetben az egyetemen dolgozott fizikus kutatóként, igazi hivatását azonban 1922-ben találta meg az izraelita fiúgimnáziumban, ahol ő lett a természettani szertár őre. Természet-tudományos önképzőkört vezetett, sok fizikai kísérleti eszközt készített. Fizikai tréfák című könyvében a pörgettyűtől a szappan-buborékokon át a röntgen-sugarakig sok meglepő jelenséget magyarázott meg olvasmányos stílusban. A Faragó Andor (1877-1944) matematika- és fizikatanár által szerkesztett Középiskolai Matematikai és Fizikai Lapok majdnem minden számában tűzött ki érdekes fizikai feladatokat. A gimnáziumok két befejező osztálya számára írt fizika tankönyveiben Albert Einstein (1879-1955) fizikus relativitáselméletét is tárgyalta, s a második kötet végéhez fizikatörténeti lexikont illesztett. Negyven éven át tanított ugyanabban az iskolában, melynek utódjában, a Scheiber Sándor gimnáziumban márványtábla őrzi emlékét.

Felhasznált irodalom:

- *MMK Történeti (Bizottság) Munkacsoport: Magyar mérnökök évfordulói 2023-ban*
Internet: mmk.hu/kamarai/historia
- *Évfordulóink a műszaki és természettudományokban*
MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága sorozatának egyes kötetei
- *História – Tudósnaplár - Természettudósokhoz kapcsolódó évfordulók*
Internet: tudosnaplar.kfki.hu/historia
- *Neumann János Számítógép-tudományi Társaság (NJSZT) Informatikatörténeti Fórum*
Internet: itf.njszt.hu
- *Dr. Hajtó Ödön: A mérnöki hivatásért*
2021. – Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara
- *Nagy Ferenc szerk.: Magyar tudóslexikon A-tól Zs-ig*
1997. – BETTER – MTESZ – OMIKK
- *Kenyeres Ágnes szerk.: Magyar Életrajzi Lexikon I-IV. 1967-1990. – Akadémiai Kiadó*
Internet: arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-magyar-eletrajzi-lexikon-7428D/
- *Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (SZTNH) és a jogelőd Magyar Szabadalmi Hivatal (MSZH) kiadványai*
- *Mérnök Újság (MÚ) és MÚ Online História* rovat (Magyar Mérnöki Kamara)
Internet: mernokvagyok.hu és mernokvagyok.hu/blog/category/historia
- *Mérnöki évfordulók, emlénapok és programok - 2014. január 1-től havi bontásban*
Internet: mmk.hu/kamarai/historia
- *EMT Tudomány- és Technikatörténeti Konferenciák kiadványai*
(Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság) Internet: ttk.emt.ro
- *Fejér László szerk.: Vizeink Krónikája* (Vízügyi múzeum 2001.)
Internet: library.hungaricana.hu/hu/view/VizugyiKonyvek_067/?pg=0&layout=s
- *A Magyar Hidrológiai Társaság kitüntetettjei 1917-2017 között* (MHT, 2019.)
Internet: hidrologia.hu/mht/letoltes/LEXIKON_WEB.pdf
- *Kozák Péter író, szerk.: © Névpont, 2022. Nemzeti életrajzi adatbázis, virtuális sírkert*
Internet: nevpont.hu/
- *Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár: Magyar Tudós Tárlat – életrajzok*
Internet: mezogazdasagikonyvtar.hu/a-gyujtemeny/elektronikus-forrasok/magyar-tudostarlat-eletrajzok
- *Egyéb szakmai életrajzok és műszaki források*

Készítette: Sipos László József villamosmérnök, minőségügyi szakmérnök

Magyar Mérnöki Kamara (MMK) Történeti (Bizottság) Munkacsoport tagja